
Wstęp do algebry

Zajęcia nr 2

Układ równań liniowych niejednorodnych

Metoda eliminacji Gaussa-Jordana

Podajemy macierz rozszerzoną układu równań przekształceniom elementarnym, aby otrzymać postać zredukowaną

$$3x + 2y + z = 11$$

$$2x + 3y + z = 13$$

$$x + y + 4z = 12$$

$$a \cdot v = b$$

$$a = \{\{3, 2, 1\}, \{2, 3, 1\}, \{1, 1, 4\}\}$$

$$a // \text{MatrixForm}$$

$$\{\{3, 2, 1\}, \{2, 3, 1\}, \{1, 1, 4\}\}$$

$$\begin{pmatrix} 3 & 2 & 1 \\ 2 & 3 & 1 \\ 1 & 1 & 4 \end{pmatrix}$$

$$b = \{11, 13, 12\}$$

$$\{11, 13, 12\}$$

$$v = \{x, y, z\}$$

$$\{x, y, z\}$$

`Thread[a.v == b]`

`{3 x + 2 y + z == 11, 2 x + 3 y + z == 13, x + y + 4 z == 12}`

Stwórzmy macierz rozszerzoną - dodamy do macierzy a kolumnę b.

Dodanie wiersza do macierzy - funkcja `Append[]`

? `Append`

`Append[expr, elem]` gives `expr` with `elem` appended.

`Append[elem]` represents an operator form of `Append` that can be applied to an expression. >>

$$\begin{bmatrix} \mathbf{a} \end{bmatrix} \xrightarrow{\tau} \begin{bmatrix} \mathbf{a} \end{bmatrix} \xrightarrow{\text{dodanie rzędu}} \begin{bmatrix} \mathbf{a} \\ \mathbf{b} \end{bmatrix} \xrightarrow{\tau} \begin{bmatrix} \mathbf{a} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \mathbf{b} \end{bmatrix}$$

$$\begin{bmatrix} \mathbf{a} \end{bmatrix} \xrightarrow{\tau} \begin{bmatrix} \mathbf{a} \end{bmatrix} \xrightarrow{\text{dodanie rzędu}} \begin{bmatrix} \mathbf{a} \\ \mathbf{b} \end{bmatrix} \xrightarrow{\tau} \begin{bmatrix} \mathbf{a} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} \mathbf{b} \end{bmatrix}$$

`A = Transpose[Append[Transpose[a], b]]`

`{{3, 2, 1, 11}, {2, 3, 1, 13}, {1, 1, 4, 12}}`

`A // MatrixForm`

$$\begin{pmatrix} 3 & 2 & 1 & 11 \\ 2 & 3 & 1 & 13 \\ 1 & 1 & 4 & 12 \end{pmatrix}$$

`MatrixRank[a]`

3

MatrixRank[A]

3

$$\mathbf{A}[[1]] = \mathbf{A}[[1]] / \mathbf{A}[[1, 1]]$$

$$\mathbf{A}[[2]] = \mathbf{A}[[2]] / \mathbf{A}[[2, 1]]$$

$$\mathbf{A}[[3]] = \mathbf{A}[[3]] / \mathbf{A}[[3, 1]]$$

$$\left\{1, \frac{2}{3}, \frac{1}{3}, \frac{11}{3}\right\}$$

$$\left\{1, \frac{3}{2}, \frac{1}{2}, \frac{13}{2}\right\}$$

$$\{1, 1, 4, 12\}$$

$$\mathbf{A}[[2]] = \mathbf{A}[[2]] - \mathbf{A}[[1]]$$

$$\mathbf{A}[[3]] = \mathbf{A}[[3]] - \mathbf{A}[[1]]$$

$$\left\{0, \frac{5}{6}, \frac{1}{6}, \frac{17}{6}\right\}$$

$$\left\{0, \frac{1}{3}, \frac{11}{3}, \frac{25}{3}\right\}$$

A // MatrixForm

$$\begin{pmatrix} 1 & \frac{2}{3} & \frac{1}{3} & \frac{11}{3} \\ 0 & \frac{5}{6} & \frac{1}{6} & \frac{17}{6} \\ 0 & \frac{1}{3} & \frac{11}{3} & \frac{25}{3} \end{pmatrix}$$

$$\mathbf{A}[[1]] = \mathbf{A}[[1]] / \mathbf{A}[[1, 2]]$$

$$\mathbf{A}[[2]] = \mathbf{A}[[2]] / \mathbf{A}[[2, 2]]$$

$$\mathbf{A}[[3]] = \mathbf{A}[[3]] / \mathbf{A}[[3, 2]]$$

$$\left\{\frac{3}{2}, 1, \frac{1}{2}, \frac{11}{2}\right\}$$

$$\left\{0, 1, \frac{1}{5}, \frac{17}{5}\right\}$$

$$\{0, 1, 11, 25\}$$

$$\mathbf{A}[[1]] = \mathbf{A}[[1]] - \mathbf{A}[[2]]$$

$$\mathbf{A}[[3]] = \mathbf{A}[[3]] - \mathbf{A}[[2]]$$

$$\left\{\frac{3}{2}, 0, \frac{3}{10}, \frac{21}{10}\right\}$$

$$\left\{0, 0, \frac{54}{5}, \frac{108}{5}\right\}$$

A // MatrixForm

$$\begin{pmatrix} \frac{3}{2} & 0 & \frac{3}{10} & \frac{21}{10} \\ 0 & 1 & \frac{1}{5} & \frac{17}{5} \\ 0 & 0 & \frac{54}{5} & \frac{108}{5} \end{pmatrix}$$

A[[1]] = A[[1]] / A[[1, 3]]

A[[2]] = A[[2]] / A[[2, 3]]

A[[3]] = A[[3]] / A[[3, 3]]

{5, 0, 1, 7}

{0, 5, 1, 17}

{0, 0, 1, 2}

A[[1]] = A[[1]] - A[[3]]

A[[2]] = A[[2]] - A[[3]]

{5, 0, 0, 5}

{0, 5, 0, 15}

A // MatrixForm

$$\begin{pmatrix} 5 & 0 & 0 & 5 \\ 0 & 5 & 0 & 15 \\ 0 & 0 & 1 & 2 \end{pmatrix}$$

A[[1]] = A[[1]] / A[[1, 1]]

A[[2]] = A[[2]] / A[[2, 2]]

{1, 0, 0, 1}

{0, 1, 0, 3}

A // MatrixForm

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & 3 \\ 0 & 0 & 1 & 2 \end{pmatrix}$$

A = Transpose[Append[Transpose[a], b]]

{ {3, 2, 1, 11}, {2, 3, 1, 13}, {1, 1, 4, 12} }

RowReduce[A] // MatrixForm

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & 1 \\ 0 & 1 & 0 & 3 \\ 0 & 0 & 1 & 2 \end{pmatrix}$$

? RowReduce

RowReduce[m] gives the row-reduced form of the matrix m . >>

Rozwiązanie:

$$x=1$$

$$y=3$$

$$z=2$$

```
rownania = Thread[a.{x, y, z} == b]
```

```
{3 x + 2 y + z == 11, 2 x + 3 y + z == 13, x + y + 4 z == 12}
```

```
Solve[rownania, {x, y, z}]
```

```
{{x -> 1, y -> 3, z -> 2}}
```

LinearSolve[a,b] - daje rozwiązanie układu $a.v=b$

```
LinearSolve[a, b]
```

```
{1, 3, 2}
```

? LinearSolve

LinearSolve[m, b] finds an x that solves the matrix equation $m.x == b$.

LinearSolve[m] generates a LinearSolveFunction[...] that can be applied repeatedly to different b . >>

Zadanie

Wygenerować macierz a o 3 wierszach i 4 kolumnach oraz wektor b o 3 współrzędnych
Niech elementy Mathematicacierzy i współrzędne wektora to liczby całkowite z przedziału 1-25:

```
a = Table[RandomInteger[{1, 25}], {i, 1, 3}, {j, 1, 4}]
```

```
b = Table[RandomInteger[{1, 25}], {i, 1, 3}]
```

? Table

Table[*expr*, {*i*_{max}}] generates a list of *i*_{max} copies of *expr* .
 Table[*expr*, {*i*, *i*_{max}}] generates a list of the values of *expr* when *i* runs from 1 to *i*_{max} .
 Table[*expr*, {*i*, *i*_{min}, *i*_{max}}] starts with *i* = *i*_{min} .
 Table[*expr*, {*i*, *i*_{min}, *i*_{max}, *di*}] uses steps *di* .
 Table[*expr*, {*i*, {*i*₁, *i*₂, ...}}] uses the successive values *i*₁, *i*₂, ...
 Table[*expr*, {*i*, *i*_{min}, *i*_{max}}, {*j*, *j*_{min}, *j*_{max}}, ...] gives a nested list. The list associated with *i* is outermost. >>

? RandomInteger

RandomInteger[{*i*_{min}, *i*_{max}}] gives a pseudorandom integer in the range {*i*_{min}, *i*_{max}} .
 RandomInteger[*i*_{max}] gives a pseudorandom integer in the range {0, ..., *i*_{max}} .
 RandomInteger[] pseudorandomly gives 0 or 1.
 RandomInteger[*range*, *n*] gives a list of *n* pseudorandom integers.
 RandomInteger[*range*, {*n*₁, *n*₂, ...}] gives an *n*₁ × *n*₂ × ... array of pseudorandom integers. >>

Rozwiązać równanie $a \cdot v = b$

a) przy pomocy metody Gaussa - Jordana

(wskazówki:

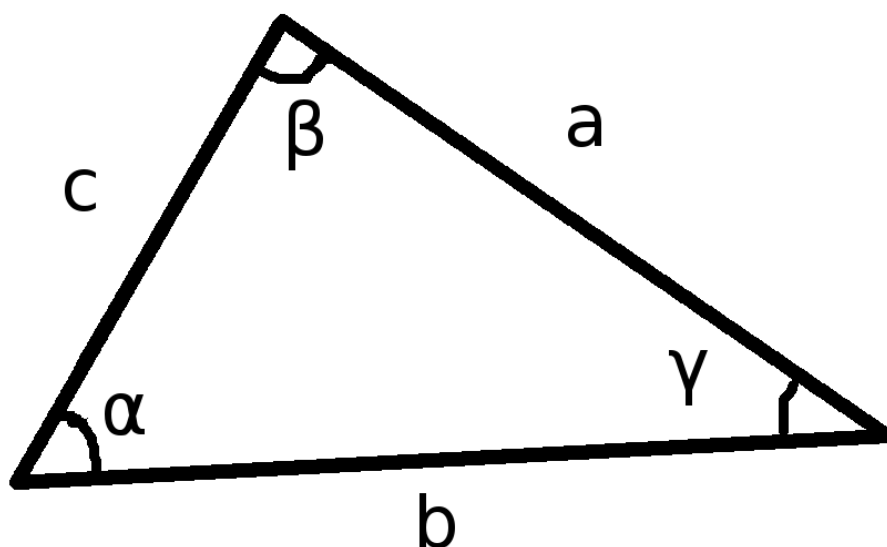
utworzyć macierz rozszerzoną z macierzy *a* i wektora *b*,
 przekształcić macierz rozszerzoną do postaci zredukowanej,
 znaleźć rozwiązanie (w tym przypadku rozwiązanie z parametrem))

b) przy pomocy LinearSolve[]

c) przy pomocy Solve[]

Zadanie

Wyprowadzić twierdzenie cosinusów (uogólnione twierdzenie Pitagorasa)

z zależności trygonometrycznych:

$$a = b \cos(\gamma) + c \cos(\beta)$$

$$b = c \cos(\alpha) + a \cos(\gamma)$$

$$c = a \cos(\beta) + b \cos(\alpha)$$

wskazówki:

przyjmij, że $x = \cos(\alpha)$, $y = \cos(\beta)$, $z = \cos(\gamma)$

utwórz macierz rozszerzoną tego układu równań
zredukuj ją

```
ClearAll[a, b, c]
```

Rząd macierzy

$M = \{\{1, 2, 1, 0, 8\}, \{1, 1/2, 1, 1/3, 4\}, \{1, 2, 3, 1/2, 3\}, \{2, 4, 4, 1/2, 11\}\}$

$\{\{1, 2, 1, 0, 8\}, \{1, \frac{1}{2}, 1, \frac{1}{3}, 4\}, \{1, 2, 3, \frac{1}{2}, 3\}, \{2, 4, 4, \frac{1}{2}, 11\}\}$

M // MatrixForm

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 1 & 0 & 8 \\ 1 & \frac{1}{2} & 1 & \frac{1}{3} & 4 \\ 1 & 2 & 3 & \frac{1}{2} & 3 \\ 2 & 4 & 4 & \frac{1}{2} & 11 \end{pmatrix}$$

Rząd macierzy

MatrixRank[M]

3

Minory

Minory o wymiarze 1

Minors[M, 1] // MatrixForm

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 1 & 0 & 8 \\ 1 & \frac{1}{2} & 1 & \frac{1}{3} & 4 \\ 1 & 2 & 3 & \frac{1}{2} & 3 \\ 2 & 4 & 4 & \frac{1}{2} & 11 \end{pmatrix}$$

Minory o wymiarze 2

Minors[M, 4, Identity] // MatrixForm

Minors[M, 4] // MatrixForm

$$\left(\begin{pmatrix} 1 & 2 & 1 & 0 \\ 1 & \frac{1}{2} & 1 & \frac{1}{3} \\ 1 & 2 & 3 & \frac{1}{2} \\ 2 & 4 & 4 & \frac{1}{2} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 2 & 1 & 8 \\ 1 & \frac{1}{2} & 1 & 4 \\ 1 & 2 & 3 & 3 \\ 2 & 4 & 4 & 11 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 2 & 0 & 8 \\ 1 & \frac{1}{2} & \frac{1}{3} & 4 \\ 1 & 2 & \frac{1}{2} & 3 \\ 2 & 4 & \frac{1}{2} & 11 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 1 & 0 & 8 \\ 1 & 1 & \frac{1}{3} & 4 \\ 1 & 3 & \frac{1}{2} & 3 \\ 2 & 4 & \frac{1}{2} & 11 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 2 & 1 & 0 & 8 \\ \frac{1}{2} & 1 & \frac{1}{3} & 4 \\ 2 & 3 & \frac{1}{2} & 3 \\ 4 & 4 & \frac{1}{2} & 11 \end{pmatrix} \right)$$

$$(0 \ 0 \ 0 \ 0 \ 0)$$

Redukcja układu wektorów

RowReduce[M] // MatrixForm

$$\begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 & \frac{7}{36} & \frac{31}{6} \\ 0 & 1 & 0 & -\frac{2}{9} & \frac{8}{3} \\ 0 & 0 & 1 & \frac{1}{4} & -\frac{5}{2} \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

Ortonormalizacja układu wektorów

Orthogonalize[M] // MatrixForm

$$\begin{pmatrix} \frac{1}{\sqrt{70}} & \sqrt{\frac{2}{35}} & \frac{1}{\sqrt{70}} & 0 & 4\sqrt{\frac{2}{35}} \\ \frac{3}{\sqrt{31}} & -\frac{3}{\sqrt{31}} & \frac{3}{\sqrt{31}} & \frac{2}{\sqrt{31}} & 0 \\ -\frac{292}{\sqrt{33\,154\,345}} & \frac{3826}{\sqrt{33\,154\,345}} & \frac{4048}{\sqrt{33\,154\,345}} & 3\sqrt{\frac{35}{947\,267}} & -46\sqrt{\frac{31}{1\,069\,495}} \\ 0 & 0 & 0 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

Zadanie

Zbadać rząd macierzy:

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 1 & 0 & 0 \\ 3 & 3 & 4 & 4 & 8 \\ 1 & 2 & 3 & 0 & 3 \\ 2 & 1 & 1 & 4 & 5 \end{pmatrix}$$

- funkcją MatrixRank[]
- znajdując największy możliwy wymiar niezerowego minora macierzy
- RowReduce[] lub Orthogonalize[]

Wartości własne i wektory własne macierzy

```
m = {{1, 2, 0}, {2, 0, 1}, {1, 0, 0}}
```

```
{{1, 2, 0}, {2, 0, 1}, {1, 0, 0}}
```

```
% // MatrixForm
```

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 0 \\ 2 & 0 & 1 \\ 1 & 0 & 0 \end{pmatrix}$$

Wartości własne:

```
Eigenvalues[m] // MatrixForm
```

$$\begin{pmatrix} 1 + \sqrt{3} \\ -1 \\ 1 - \sqrt{3} \end{pmatrix}$$

Wektory własne:

```
Eigenvectors[m] // MatrixForm
```

$$\begin{pmatrix} 1 + \sqrt{3} & \frac{1}{2} (3 + \sqrt{3}) & 1 \\ -1 & 1 & 1 \\ 1 - \sqrt{3} & \frac{1}{2} (3 - \sqrt{3}) & 1 \end{pmatrix}$$

Wektory własne i wartości własne:

```
Eigensystem[m] // MatrixForm
```

$$\begin{pmatrix} 1 + \sqrt{3} & -1 & 1 - \sqrt{3} \\ \left\{ 1 + \sqrt{3}, \frac{1}{2} (3 + \sqrt{3}), 1 \right\} & \{-1, 1, 1\} & \left\{ 1 - \sqrt{3}, \frac{1}{2} (3 - \sqrt{3}), 1 \right\} \end{pmatrix}$$

Pierwszy wektor własny:

```
Eigenvectors[m][[1]]
```

$$\left\{ 1 + \sqrt{3}, \frac{1}{2} (3 + \sqrt{3}), 1 \right\}$$

drugi wektor własny:

Eigenvectors[m][[2]]

$\{-1, 1, 1\}$

trzeci wektor własny:

Eigenvectors[m][[3]]

$\left\{1 - \sqrt{3}, \frac{1}{2}(3 - \sqrt{3}), 1\right\}$

m.Eigenvectors[m][[1]]

$\left\{4 + 2\sqrt{3}, 1 + 2(1 + \sqrt{3}), 1 + \sqrt{3}\right\}$

Eigenvalues[m][[1]] Eigenvectors[m][[1]]

$\left\{(1 + \sqrt{3})^2, \frac{1}{2}(1 + \sqrt{3})(3 + \sqrt{3}), 1 + \sqrt{3}\right\}$

m.Eigenvectors[m][[1]] == Eigenvalues[m][[1]] Eigenvectors[m][[1]]

True

Zadanie

Znaleźć wartości i wektory własne macierzy

$$\begin{pmatrix} 1 & 2 & 1 & 0 \\ 3 & 3 & 4 & 4 \\ 1 & 2 & 3 & 0 \\ 2 & 1 & 1 & 4 \end{pmatrix}$$

Sprawdzić działanie macierzy na wektory własne